

Їхні подвиги відзначено орденами. Посмертно...

Ми продовжуємо розповідати про працівників міліції та військовослужбовців Національної гвардії України, які поклали життя під час антитерористичної операції на теренах Донбасу і посмертно відзначені державними нагородами.

Указом Президента України від 27 листопада 2014 р. резервісти батальйону спеціального призначення «Донбас» військової частини Північного оперативно-територіального об'єднання Національної гвардії України командир розвідувального відділення старшина резерву Олександр Уткін, розвідник солдат резерву Геннадій Кіпішинов, розвідник-санітар солдат резерву Артем Кузяков та кулеметник солдат резерву Анатолій Ніколенко нагороджені орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Олександр Уткін

Геннадій Кіпішинов

Четверо бійців батальйону «Донбас» загинули в одному бою, на початку трагедії «Іловайського котла», обставини якої ми нині дізнаємось зі спогадів учільних однополчан, водночас з'ясовуючи деталі біографій полеглих героїв за матеріалами ЗМІ, розповідями рідних, близьких, друзів та земляків.

Анатолій Ніколенко

Про трагедію, яка сталася опівдні 20 серпня під Іловайськом, у районі села Грабського, йдеться в опублікованому в одній із соціальних мереж матеріалі одного з добровольців «Донбасу», солдата резерву Євгена Шевченка, у «цивільному житті» – мандрівника і журналіста (сподіваємося, що цей невеличкий нарис увійде до книги, яку він нині пише)...

«За що я вдячний долі в цей непростий для всіх нас час, то це за те, що вона звела мене з такими життєствідними людьми, знаєте... зі справжніми!

З тими, з ким поруч – хочеться жити! І дихається глибше, і сонце тепліше, і взагалі ти стаєш сильнішим, розумієте? Ми, коли разом, стаємо єдиним цілим...

Вони такі: на вигляд цілком звичайні, прості, але всі як один – надійні! Надійні, як автомат Калашникова. Такі ЛЮДИ – зі ставленим стрижнем усередині. У них неймовірна сила духу: їх не зламати, не перебити. З такими хоч у бій, хоч у розвідку. За ними – як за кам'яною стіною: ти за нього, він – за тебе. Ось тільки не всі з них нині з нами – і від цього боляче в серці і порожньо в душі...

Я не раз намагався написати про людину з позивним «Карат». Ось напишу щось про нього – про доброго і завжди життєрадісного бородатого чоловіка – ветерана Афганської війни з Харкова, якому було 54 роки... Напишу й викреслю... Напишу ще раз і знову викреслю... Як знайти потрібні слова?.. Напишу ще раз і знову розумію – це зовсім не те й зовсім не так. А як тоді бути?.. Як розповісти людям історію про справжню Людину, що любила життя, проте пожертвувала собою заради чотирьох інших – підірвала себе гранатою і врятувала їх... Це більше схоже на сон, на якусь легенду, на розповідь про героїв Другої світової війни, на що завгодно! Але це не сон і не 1941 рік – це сьогоднішня. І це війна! Це ми. Це про нас...

Як описати це? Той останній погляд, той біль, що пам'ять?..

Як знайти потрібні слова – слова, яких немає? Як зробити те, що неможливо?..

У мікроавтобусі, який вивозив поранених з Іловайська, їх було дев'ятеро: вісім бійців батальйону «Донбас» і молодий солдатик Збройних сил. Вони не здогадувалися, що кільце навколо міста вже зімкнулося. Вони їхали, а на них уже чекали...

Два взводи російських десантників, які влаштували ту засідку, підпустили їхню «Тойоту» якнайближче й відкрили шквальний вогонь зі стрілецької зброї та гранатометів. Троє бійців з позивними «Колдун», «Арт» і «Румун» загинули одразу. Інші під градом куль вистрибнули з машини, яка вже перетворилася на решето, і, відстрілюючись, втекли в лісосмугу. А й там, у кущах, не було надійного захисту від куль...

Карат упав першим. Поранений в обидві ноги й руку, він наказав: нікому не зупинятися, рухатися далі, пробиратися до своїх. А сам рукою, що залишилася неушкодженою, витягнув гранату, затиснув важіль, зубами віджавши «вусики» запобіжної чеки, висмикнув її і став чекати російських «братів», які вже наближались до нього...

Я не знаю, про що він думав тоді, лежачи на спині і стікаючи кров'ю, мружачись від яскравого літнього сонця. Навколо глибоке синє небо, і білі-білі хмари, і легкий-легкий, ледь відчутний вітерець... Про що думав би я? Не знаю... Можливо, про те, як любло життя? Як не хочу вмирати?.. А якщо вже судилося – то заберу

Після визволення Попасної. Ліворуч – Геннадій Кіпішинов

Розвідники резервного батальйону НГУ «Донбас» на підступах до Іловайська. Липень 2014 р. Ліворуч – Артем Кузяков

ще парочку тих тварюк із собою – нехай там уже апостол Петро розбирається, кому куди...

А стрілянина тривала – метрів за двадцять від Карата впав двічі поранений у руку командир роти з позивним «Дантист». Аж раптом – запала тиша. Вороги вже не стріляли – вони йшли на зачистку. Дантист чув їхні голоси, звуки роботи радіостанцій...

Через кілька секунд прогрімів вибух. Крики і стогін розляглися на всю округу. Підбігли інші росіяни – лаючись, забрали поранених і тіла своїх загиблих. Іти далі вони не наважилися...

І скільки ще таких історій? Скільки?.. Безліч. Невгамовний біль і сльози, нескінченна кількість подвигів і трагедій війни...

Нескінченна порожнеча в душі, яку нема чим заповнити... Хіба що ненавистю до тих, хто нас убиває... і любов'ю та турботою до тих, хто стоїть зараз поруч плечем до плеча...

Одне я знаю достеменно – ми вистоїмо! Ми переможемо! Боротьба буде тривала, затяжна й непроста, але ми переможемо!!! Ми відстоїмо своє право на свободу й право жити краще. З такими людьми – безперечно!..»

Євген зізнався, що більшість однополчан пам'ятає лише за їхніми позивними, тож варто розповісти про цих людей докладніше.

Позивний «Колдун» у «Донбасі» мав 43-річний старшина резер-

ву Олександр Анатолійович Уткін, один із найкращих розвідників батальйону. Він народився в селі Подище Прилуцького району Чернігівщини. Після проходження строкової військової служби Олександр деякий час служив в одному зі спецпідрозділів СБУ, останнім часом працював майстром-будівельником, жив у Славутичі. З початком «неоголошеної війни» на сході України добровольцем став до лав резервістів «Донбасу», очоливши розвідувальне відділення, відзначився в багатьох боях. Однополчани згадують його як доброго товариша, надзвичайно оптимістичну людину, з вуст якої навіть у скрутних ситуаціях не сходила усмішка.

Олександрові, що не встиг створити власної родини, разом із родичами та бойовими побратимами як рідному віддали останню шану жителі міста Кролевець, що на Сумщині, де живе його сестра Ірина, та громада села Киселівки Менського району Чернігівщини, де після панахида в місцевому Свято-Миколаївському храмі герой знайшов вічний спокій.

24 серпня, у День Незалежності України, на центральній площі міста Цюрупинська Херсонської області місцеві жителі прощались із земляком – 38-річним солдатом резерву Геннадієм Юрійовичем Кіпшиновим, який мав у батальйоні позивний «Румун». Він, водій-«далекобійник», що зробляв на життя за кермом влас-

ної вантажівки, пішов захищати Батьківщину, залишивши вдома дружину Тетяну, семирічного сина Дмитрика та 10-річну доньку Неллі. Серед тих, хто прийшов вшанувати його пам'ять, швидко розлетілась звістка про те, що за дві години до загибелі Геннадій зателефонував дружині й, немов передчуваючи недобре, сказав: «Мабуть, додому не повернуся – зустрічайте мене героєм...». Саме як героя його провели в останню путь...

Громадська панахида за білцем «Донбасу» з позивним «Арт», 34-річним солдатом резерву Артемом Володимировичем Кузяковим, відбулась у його рідних Сумах, у приміщенні обласного академічного театру ім. М. С. Щепкіна. Однополчани згадують, що під час оформлення на службу у військовому резерві НГУ Артем наполіг на своєму бажанні служити саме в розвідувальному підрозділі. Це була добра, світла людина, під час визволення Лисичанська він дістав поранення, але не залишив підрозділу. Вдруге його поранило в Іловайську, коли він витягав з-під вогню поранених – багатьом із них врятував життя... Повернення батька зі «східного фронту» не дочекалася його 13-річна донька Анастасія.

Один з найстарших добровольців батальйону, що мав позивний Карат, – саме той, хто волів обрати замість полону героїчну смерть, знищивши кількох ворогів і ціною свого життя врятувавши однополчан – був уродженець Харкова, ветеран-«афганець» 54-річний солдат резерву Анатолій Володимирович Ніколенко, який до служби працював охоронцем. Він був серед перших радянських воїнів, які у грудні 1979-го входили до Афганістану – його мотострілецький полк тоді подолав перевали Паміру. Немолодий уже чоловік дивував побратимів чудовою фізичною формою – постійно підтримував її, займаючись спортом. «Він не хизувався своїм бойовим досвідом. Просто завжди був спокійний, виважений, дуже надійний – одразу було видно «обстріляного» бійця старого гарту...» – із сумом згадують про нього побратими. У рідному місті, де його поховали, без батька залишився 18-річний син Олександр...

Вічна вам Пам'ять, герої!..

Підготував
Сергій КОВАЛЕНКО,
«ІЗ»

Побратими на могилі Уткіна